

nemin en önemli bilimsel tartışmalarından birinden esinlenmiştir: “Eğer dünyanın merkezine bir delik açılrsa ve buradan aşağı düşülse ne olur? Bu soru, zamanın düşünürlerinden Francis Bacon ve Voltaire’in de içinde bulunduğu çok geniş bir entellektüel çevre tarafından tartışılmıştır. Sonuçta doğru cevabı Galileo vermiştir. Galileo’ya göre, “*düşen bir cisim hızını artırarak düşer, düşme mesafesi*“ Alice Harikalar Ülkesinde” düşünsel benzetmelerle, matematiksel ve dil bulmacalarla doludur.

Her çocuk tarafından sevilerek okunan kitaplardan birisi de Johanna Spyri’nin *Heidi* adlı eseridir. Heidi dedesinin yanında mutlu bir şekilde yaşarken, teyzesi tarafından zengin bir ailenin yanına götürülüp orada yaşamaya başlamıştır. Ancak Heidi çok mutsuzdur. Gittiği evde yürüyemeyen bir kız vardır. Heidi ona arkadaşlık yapmaya başlar. Daha sonra arkadaşıyla birlikte dedesinin yanına, yani Alp dağlarına gider. Arkadaşı artık yürümeye başlamıştır. Bu habere herkes çok sevinmiştir. Heidi ise evine döndüğü için çok mutludur.

Bu eserde, paranın her zaman mutluluk getirmedığı ve insanın kendini huzurlu hissettiği yerde, sevdiği insanlarla birlikte olmak mutlu olmanın şartı olarak sunulur. *Heidi*’de olaylar tabiat felsefesi ve Hıristiyanlık düşüncesi çerçevesinde anlatılır. Çıkış noktası tevekkülcü ve optimistliktir.

Hepimizin çocukluğundan bildiği ve okuduğu Eleanor Hodgson Porter’in Pollyanna’sı ‘*mutluluk*’ motifini anlatırken hayatı bir oyun olarak görmüştür ve eserde hayatın ontolojik gerçekliklerini kurgulamıştır. Kitap çocuk seviyesine uygun olarak felsefi motifleri işlemiştir. Zıtlık içerisinde bütünlük görüşü hâkimdir. Ontolojik varlık, hastalık, iyimserlik, kötümserlik, vazife bilinci, eğitim, erdem, ümit, hayal kırıklığı, metafizik (ölüm, din, melek,) suç, ceza vs gibi felsefi motifler kullanılmıştır. Kitapta adeta mutluluk oyunu felsefe oyunu şeklinde kendini göstermiştir. Kitap adeta felsefi sohbet biçiminde yazılmıştır. Kitabın çocuk kahramanı çok meraklıdır. Sürekli doğrudan veya dolaylı yoldan soru sorar. Bu sorular felsefi sorulardır (Kim, neden, niçin, nasıl). Mahiyet sorgulaması yapılır. Eserin çocuk kahramanı adeta bir felsefeci gibidir. O aynı zamanda Sokrates gibi ‘*Ne garip çocuktur*’ (69). Her konuda görüş bildirir. Aynı zamanda mantıklı açıklamalarla akli kullanma anlayışı vardır (Porter 2004).

Sonuç

Bu çalışmada çocuk edebiyatı ile çocuk felsefesi arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu bir anlamda zamanın şartlarına bağlı olarak çocuk felsefesi ve çocuk edebiyatı üzerine yapılan yeniden değerlendirme çabasıdır. Yoksa felsefeyi veya edebiyatı yeniden keşfetme çabası değildir. Yalnız burada bir gerçeği tespit etmekte fayda vardır. Son yıllarda çocuk eğitimi, çocuk psikolojisi, çocuk sanatı, çocuk edebiyatı üzerine yapılan bilimsel çalışmalar çocuk felsefesinin işlevlerini ortaya koymuştur. Bugün çocuk felsefesi çocuklar hakkında felsefe, çocukluk felsefesi veya çocukça felsefe ve çocuklarla felsefe yapma anlamında kullanılmaktadır.

Bu nedenle bu çalışmada önce çocuk felsefesi üzerinde durulmuş ve daha sonra çocuk felsefesi ile çocuk edebiyatı arasındaki bağlantıları incelenmiştir. İnceleme sonucunda çocuk edebiyatı içinde çocuk felsefesinin önemli bir yer tuttuğu görülmüştür.